…к II. ч. 248. (403) ятниця 7. листопада 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-39
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7 — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration; Reichsstrasse 34.
Schriftleitung; Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . . 6 зол
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

Осяги наступу на Кримі

ГОЛОВНА КВАТИРА ВОЖДА, 6. 11. — Головне Командування Німецьких Збройних Сил подає:

На Кримі з успіхом продовжувано переслідування розбитого на цілому фронті ворога. В горах Яйла розбили німецькі й румунські війська відтяті сили ворога та продерлися широким фронтом між Ялтою і Теодозією до побережжя Чорного моря. Також в горах на схід від Севастополя зломано ворожий опір. Летунство піддержувало боєві дії і завдало большевикам на Кримських водах та при північних берегах Чорного моря нові важкі втрати в кораблях. Воно затопило три військові вантажні пароплави загальної містоти 13 тисяч тон та ще пошкодило бомбами 4 більші торговельні кораблі.

Перед Петербургом відбито спроби вилому противника. Важкі і найважчі батерії сухопутньої армії обстрілювали важні під воєнним оглядом обекти в Петербурзі, а також ворожі пароплави у фінському заливі. Важко поцілено два воєнні кораблі і один вантажний.

Нічним налетом повітряних сил на промислове місто Горкій, спричинено нові тяжкі спустошення у фабриках зброї та в підприємствах постачання.

Інші ескадри боєвих літаків обкидали останньої ночі Москву і Петербург розривними та запальними бомбами.

На південно-західньому побережжі Англії бомбардували повітряні сили вночі на 6. 11. споруди корабельних варстатів у пристані Фельмут.

Ворог налетів минулої ночі слабими силами німецьке побережжя. Спроба повітряної атаки не мала осягів. Зістрілено 7 англійських бомбовиків. У часі від 29. 10. до 4. 11. англійська повітряна фльота втратила 37 літаків. В цьому самому часі загинуло в боях проти Англії 7 нашах літаків.

Відбито большевицькі наступи над Донцем

БУДАПЕШТ — Недалеко Ворошиловграду в південно-східньому просторі над Донцем німецькі і союзні війська стиснули большевиків на північно-італійському фронті, як подає мадярська інформаційна служба. Не зважаючи на погану погоду відбуваються дії союзних військ пляново.

На фронтовому відтинку мадярських військ пробували большевики при помочі своїх останніх резерв перейти знову через Донець. Напад відбито при великих втратах для большевиків.

„Морська драма на Чорному морі"

СТОКГОЛЬМ. — Британський радіомовець окреслив німецький похід вперед на Кримі як „дуже бурхливий". Особливо захурено висловився він про совітську чорноморську фльоту, яка дуже загрожена походом німецьких військ з Севастополя і Керчу і находиться в обличчі великої „морської драми". Далі заявив, що можна надіятися, що совіти недопустять до того, щоб їхні кораблі попали в німецькі руки.

Ця заввага англійської інформаційної служби звернула увагу шведської столиці на положення совітської морепл̆авби на Чорному й Озівському морі. Підкреслюють тут, що в 14 пристаней на Чорному й Озівському морю 6 вже здобули німецькі та союзні війська, а це: Одесу, Миколаїв, Херсон, Бердянськ, Марюпіль, Таганріг. Большевикам залишились ще тільки Ростів над Доном, Евпаторія, Севастопіль і Керч на Криму та Новоросійськ, Туапсе, Поті і Батум на східньому Чорному морі. З цього три кримські пристані вже властиво відпали большевикам. Про силу удару, що спадає на большевиків через постійне вилучення їх з Чорноморської фльоти говорить факт, що з 1,3 мільйонової містоти на Чорному морі яких 550 тисяч є в пристанях. На всякий випадок значну частину з цього затопили вже німецькі літаки.

Нестає збіжжя

СТОКГОЛЬМ. — Сталін звернувся до союзників за збіжжям для своїх військ та цивільного населення. Ця вістка, потверджена в Лондоні противорічить недавньому большевицькому твердженню „про ці незмірні багатства просторів, не зайнятих ще німецькими військами". Тут пояснюють, що ці благання Сталіна доказують найкраще, як потерпіла Большевія через втрату України.

Благословення Папи для оборонців Ґондару

ВАТИКАН. — Папа Пій XI. прийняв на приватній авдієнції о. Леоне Цанні, військового капеляна, що був тяжко ранений у битві в районах Ґондару і якого внаслідок цього привезли назад до Італії. Папа переказав оборонцям Ґондару своє благословення, щоби Господь зіслав їм свою поміч, силу і волю виконати їх обовязок.

Рузвелт знову домагається 460 міль. на дозброєння

НЮ-ЙОРК. — Рузвелт зажадав, як пише „Ню Йорк Таймс", від конгресу дальших 450 мільйонів долярів на фльоту. 350 мільйонів долярів мають ужити на літаки та на їх складові частини, решту на медикаменти.

Поможім братам

Краків, 7 листопада.

З наказу Фірера німецька влада звільнює всіх українців з таборів полонених. Українське громадянство бачить у цьому наказі глибоке розуміння його основних національних справ. Справа полонених під сучасну хвилину — це проблема існування або загину цілого українського покоління і ми з радістю стверджуємо, що ця проблема вирішена для нас позитивно. Кількість полонених українців з червоної армії сягає півтора мільйона. Не треба казати, скільки втрати потерпіло би населення України, якби ця маса вернулася домів щойно по закінченні війни. Винищена большевицькою системою і воєнними діями Україна, потребує багато робучих рук і цей швидкий поворот полонених є для нас справжньою благодаттю. Українці, взяті насильно до війська, щоб битися в чужій армії за чужу справу, вертаються до дому, щоб узяти участь у праці над відбудовою зруйнованої рідної землі.

Одночасно слід памятати, що складна проблема повороту полонених, цієї величезної маси людей, яку треба перекинути продовж місяця на просторі тисяч кілометрів, вимагає співдіяння трьох різних чинників: німецького командування, самих полонених і населення. Німецьке командування поставилось до справи прихильно, відділюючи в таборах українців від неукраїнців, заопікувалося ними й дало їм змогу повороту. Від самих полонених вимагається зрозуміння їхнього виїмкового положення. Вони влекшать собі його послухом і дисципліною. Само собою розуміється, що найбільші вимоги мусить поставити собі наше громадянство. Воно мусить прийти з поміччю полоненим, зайнятися технічною і організаційною сторінкою їхнього повороту, піти назустріч бажанню тих людей, які прагнули б якнайскоріше вернутися до своїх хат і родин. Нам відома жертвенність майна і праці українського громадянства, але тут у виїмкових умовинах вимагається також виїмкового відношення до справи.

Бо якщо співучасть населення має бути успішна, вона мусить бути жертвенна й негайна. Не треба казати, що б. вояки совітської армії не засоблені у потрібне одіння ні білля, що вони не мають найпримітивніших річей для гігієнічного вдержання тіла та що з огляду на те, вони повинні рішуче перед зимою опинитися у своїх хатах.

Співпраця населення висловлюється в двох виявах: у поставленні кадрів людей, готових присвятити справі всі свої сили і в постачанні необхідних засобів. Одне й друге вимагає посилення і в кількості і в якості. Відділ Суспільної Опіки при Українському Центральному Комітеті разом зі всіми Українськими Допомоговими Комітетами звертається до всього українського громадянського активу зі закликам допомогти якнайуспішніше перевести цю акцію на терені Генерального Губернаторства. Від успішного переведення того завдання залежить не лише рятунок цвіту нації, на-

ціонального активу, яким є мільйонова маса мужчин у силі віку, але також і друга важна справа взаємин двох частин українського народу.

Приходиться нам вітати рідних гостей, тож нехай же це привітання спирається на вікових основах нашої гостинности. Нехай наша прихильна постава, поміч і посвята причиняться до засипання тих провалів, що їх намагалися витворити оба наші сусіди: московський і польський.

Яке значіння має для поворотців хочби найменша поміч, легко побачимо по їхній поведінці, по щирих словах, теплих сльозах зворушення. „Наші переконання спільні" — писали полонені, які спинилися у Грубешеві, і про це годиться памятати нам усім!

Ірина Винницька.

НА КОЛГОСПАХ

(Картини з дійсности).

Вже в перших місяцях радісного життя „під сонцем сталінської конституції" на нас письменників, яким Сталін назначив почесну ролю „інженерів людських душ", тобто ролю передових брехунів, почали наставати: пишіть про колгоспне життя.

Ніхто з нас колгоспу ніколи не бачив, та ми мусіли виконувати доручення і наказ. Найлекше це завдання могли виконувати поети. Бо й навіщо їм щось бачити? Від чого уява і поетична інвенція? Сів і писав: „Гей у нашому колгоспі, добре жити, Є що їсти, Є що пити"...

Нас, цих зелених ще „інженерів душ", дивувало тільки одне. Адже на цей рай колгоспного життя на Наднепрянщині наші письменники — орденоносці дивляться вже трохи не двадцять років, а ще дотепер не появився ніодин твір, який у мистецькій формі змалював би ці гаразди! Ми тільки у віршах читали про всяких „ланкових". які завзято під згуки музики гармоніста танцюють, і які таксамо, як наші батрачки, цілувати вміють. А цього для пізнання колгоспого раю замало.

Мені особисто „славне" колгоспне життя поталанило пізнати одному з перших.

Літом 1940 гоку мене вщасливили поїздкою на Крим. Поїхав я, ясно, не сам, а до товариства дали мені залізного домбросло-го комуніста з назви українця, якогось підозрілого походженням поляка з Вильна, давнього гвардиста Кремля, обрізаного жидка з Варшави, комуніста без застереження.

Примістили нас у люксусовому пансіоні для петербурзьких чи пак ленінградських письменників, годували, що тільки дай Боже до смерти так їсти, словом дали доказ, що Сталін насправді піклується своїми вибранцями „інженерами людських душ".

По якому тижні наш товариш-землячок сповістив нас, що поїдемо на колгосп в околиці Старого Криму, яких 50 кілометрів дороги. Чому саме так далеко, коли зараз на віддалі двох кілометрів від нашого помешкання був колгосп, і як говорили, один з заможніших — я не міг второпати. Повезуть — тим краще! Та ще автом: виріяна їзда.

Щось довго чекали ми тієї прогулянки, чи пак інспекційної гостини в колгоспі; мабуть довго ввесь райком із Старого Криму готовив нашу гостину, бо аж по яких двох тижнях приїхав по нас автобус і привіз зі собою секретаря райвиконкому, якусь злющу московку, та ще якусь біду, людину страшенно обмежену.

Їхали ми довгенько, аж спина боліла. Їхали, тільки трохи в пансіоні перекусивши, бо ж їхали на зразковий колгосп, в якому на душу випадало щось по девять десятин землі; тільки кожний з нас запасся кількома пляшками на вино, якого в місці нашого перебування не був би купив за ніяку ціну. А ми ще у Львові так роскошувалися в мріях добрим кримським вином і тютюном, якого також тут не могли добути!

Приїхали.

Повели нас у повітку, де зчищували саме пшеницю спід комбайна, половину зерна розсипаючи довкола по полі, повели нас на птахоферму з самими „лекгорнами", що своїм виглядом, ростом, засміченням і мізерним зерном, до сліз спонукувала, повели до „парників", де — це був кінець липня — під шклом щойно почали огірки нароста-ти, а про помідори ще й не думали; повели до польового клубу, де вгостили нас оберемком газет і теплою водою, а врешті на моє домагання повели нас до хати колгоспника, єдиного українця - полтавця, котрий „випадково" найшовся під рукою і „випадково" був „стахановцем", і мабуть єдиний з усіх колгоспників мав доволі пристойну хату, з молодим садком. Він — якщо не помиляюся — Данило — розповів нам, на питання секретарки, яка в'одно тримала його при свому боці і в'одно міряла його поглядом, що камянив, скільки він мав у минулому році трудоднів, скільки дістав зерном, помідорами, огірками і динями, яких ми чогось ніде на полі не бачили, і скільки виплатили йому грішми. Все те, очевидно, представляло собою поважну суму. Ця сума в цьому році, по його підрахункам, мала подвоїтися.

Данило мав гарну донечку, чорнобриву, що була дистингована дочкою, що для кожного з нас нарвала оберемок квітів. (Видно такі гостини в цій хаті були частіші). На мій запит, що задумує робити, як покінчить десятирічку, відповіла, що піде вчитися в інститут. На колгоспі не має охоти залишитися. (Пізніше я переконався, що ніодна дитина колгоспника не хоче зажити колгоспним раєм — вся молодь тікає до міста.

Врешті запросили нас до управи колгоспу, де вгостили чимось у роді кави, гливким хлібом, який „випадково" не вдався, і який можна було вжити в переплетничій робітні, і медом, який хто зна, звідки добули, бо пасіки нам не показували.

На прощання дали нам по одному огіркові з парника, щоб ми знали, то гостювали в не будькім колгоспі та й до того на багатому Кримі.

Мене особисто вражало те, що при роботі комбайном, до якого було потрібно всього трьох робітників, ловило гави щось з вісім усіляких службовиків колгоспу (здебільшого жидів), до бібліотекаря та театрального режисера включно, а врешті заїхав ще двоколкою листоноша, який привіз з далекого містечка дві газети.

— І кілько ж неробів пасеться на праці невеличкого села, з якими тридцяти хатами, та й скільки того зерна марнується через те, що всі ті урядовці найменшого поняття не мають, що це таке сільське господарство!

Із якою гордістю секретарка райкому хвалилася перед нами, що кожний колгоспник має одну корову! А на кожну родину випадало по кількадесять десятин землі, тобто кожна така родина в Галичині була б мала претенсію на те, щоб її вважати трохи не „ясновельможною".

— А не забудьте написати про наш колгосп в газетах! — наказувала нам секретарка райкому з виглядом язі.

Хата нашого земляка Данила стояла осторонь самого села і нам так і не довелося села побачити, бо нас до нього не пустили.

Вина й тютюну ми в колгоспі й не понюхали, дарма, що показували нам і виноградники і плянтації тютюну. Догадуюсь, що й самі плянтатори їх смаку не знають. Все те московські й ленінградські жиди зужитковують, бо в цілій нашій поворотній дорозі з Криму ми ні на морі ні на суходолі України, аж до Підволочиськ, не то вина чи тютюну, а навіть чаю та сірників ніде не могли купити. І аж по цей бік Збруча, де їдучи з колгоспного раю „товариші" глузували крізь вікна поїзду з наших селян, що на „смужках землі" серпами і косами збирали хліб, кажучи, що треба завезти сюди їхніх дітей, щоб „побачили допотопну країну" — тільки тут ми на кожній стації могли досхочу й дешево купувати молоко, яйця, масло, солонину і після чотирьох діб голодівки врешті наїстися.

*

(Док. буде) П. К.

Совітські спроби вилому заломилися

БЕРЛІН. Німецькі війська відбили 3. 11. на фронті під окруженим Петербургом з успіхом і великими втратами для большевиків більші спроби большевицького прориву. Після попередньої сильної артилерійської підготови большевики атакували в силі двох дивізій передполуднем 3. 11. при помочі штучної мряки, панцирних возів і канонірок становища одної німецької дивізії. Совітські боєві апарати брали також участь в боях на землі. Тому, що німці завважили большевицькі приготування заздалегідь, наступ совітів заломився з великими втратами в німецькому оборонному вогні перед німецькими лініями.

Також і другий наступ, який большевики перевели великими силами пополудні 3. 11. німці відбили, заки совітські вояки досягли німецьких ліній.

Втрати, які совіти потерпіли при обох спробах, незвичайно високі. З 30 совітських панцирних возів знищено 11. При відбиванні тих панцирних наступів особливо відзначилася одна гармата першої батерії одного протилетунського відділу під проводом одного підстаршини. Цей підстаршина сам розбив своєю гарматою 7 дуже тяжких совітських повзів ваги 64 і 52 тон. Друга гармата того самого протилетунського відділу знищила під проводом одного булавного два дальші 52-тонові совітські повзи.

ІТАЛІЙЦІ ЗІСТРІЛИЛИ СОВ. ЛІТАКИ.

БЕРЛІН. — Італійські ловецькі апарати знову мали успіхи. 4. 11. при відбиванні совітських летунських налетів італійські ловецькі літаки зістрілили на південному відтинку східного фронту 3 совітські боєві літаки.

СОВІТСЬКИЙ ПРОТИНАСТУП НА ПІВНІЧНОМУ ВІДТИНКУ ВІДБИТИЙ.

БЕРЛІН. — Одна німецька змоторизована дивізія піхоти з успіхом відбила 4. 11. на північному відтинку східного фронту совітський протинаступ. Похід совітської піхоти піддержувало 6 панцирних боєвих возів. Вояки німецької дивізії відкинули большевиків і знищили всі 6 совітських панцирних возів.

ЗАХОПЛЕННЯ ДАЛЬШИХ ПРОМИСЛОВИХ ОСЕРЕДКІВ.

БЕРЛІН. — Німецькі та італійські війська на південному відтинку східного фронту зайняли в успішному поході дальші частини совітської промислової округи.

ТРИ СОВІТСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ ЗАТОНУЛИ У ФІНСЬКОМУ ЗАЛИВІ.

БЕРЛІН. — 4. 11. пробували деякі легкі воєнні кораблі совітської фльоти переводити стежні дії у Фінському заливі. При цьому совітські кораблі попали в більшій кількості на німецькі мінові загороди. Після сильних детонацій затонули три совітські воєнні кораблі.

Памятки на Запоріжжі

(Від нашого кореспондента).

Кінець жовтня 1941.

На Дніпрі, трохи вище Запоріжжя — колись Олександрівська — большевики побудували відомого на цілий світ велетня-греблю „Дніпростан" — витвір інтернаціональної техніки, змішаної з потом і кровю поневоленого українського народу. Будували цю греблю німецькі, американські, англійські та радянські інженери, а руки нещасних українських політичних вязнів. Сьогодні Дніпростан зруйнований. Його руїни, неначе величезний скелет якоїсь дивної доісторичної потвори, простяглися від одного берега Дніпра до другого й безжалісно ріжуть дніпрові хвилі.

Колись Дніпростан відвідували під проводом рафінованих провідників виправи з цілого радянського Союзу, чужинці-туристи, або на запрошення большевиків — визначні офіційні особи із за кордону. Тоді це чудо „большевицької" техніки служило одним із засобів комуністичної пропаганди серед наївних і недосвідчених відвідувачів леґенди про райське життя під большевиками. Сьогодні коло руїн Дніпростану товпляться, в односторож чужих армій, кращі европейські фахівці-інженери, а то й просто багато цікавих, які оглядають остатки „чуда світа" — так крикливо большевики називали Дніпростан.

Дніпростан постачав електричну енергію для фабрик усього запорізького комбінату. Тож з моментом, коли його большевики зірвали, в цілому районі, далекошироко, згасло світло, припинився рух. Скрізь настало мертве царство... За короткий час вода в Дніпрі спала на просторі десять кілометрів, затопивши околиці, що лежали нижче; при обох берегах на воді утворилися широкі плісняві смуги, з води повилазили гострі шпилі порогів.. Коротко проіснував Дніпростан, але його величезні руїни довго пригадуватимуть часи большевицької неволі.

Підчас руйнування Катериною II Запорозької Січі, була до ґрунту знищена і запорізька церква. Як оповідає історик, — московські вояки під проводом Телекія, вскочивши в церкву, позривали з образів понавішувані на них золоті хрести, золоті та срібні медалі, а кому того не вистачало, ті стали здирати з образів срібні ризи, а коли й того не стало — відривали срібні „царські врата" і, побивши та порубавши їх на шматочки, порозтягали по кишенях.

Коло 150 р. пізніше так само відбувалося руйнування українських святинь новітніми московсько-жидівськими ордами — большевиками. Але доля хотіла, щоб на Запоріжжі залишилася мало знищена цінна памятка, що нерозривною ниткою вяже трагічне минуле Запоріжжя — руйнування Січі — з його таким же трагічним сучасним — **Запорізький собор** — памятник духа українського народу та його мистецької будівельної культури.

Запорізький або Самарський собор, побудований останнім кошовим Запорізької Січі, Петром Кальнишевським над річкою Самарою, де пізніше повстало місто Новомосковськ (Самара). Самарський собор — це остання памятка запорізького мистецтва в наші часи. Будова собору напричуд гарно гармонізує з його девятьома банями. Своїми стрункими, що стріляють вгору, лініями собор свідчить, що побудувало його військове товариство та що в його стіп складали свої молитви лицарі-вояки — січові братчики.

Знадвору собор, на щастя, зовсім цілий, але всередині панує пустка: стіни голі, вівтар понищений, престіл розібраний, церковної утварі ніякої. За большевицької влади в соборі містився якийсь шпихлір і тепер там повно сміття, бруду та неохайности. Але кажуть, що населення, не дивлячись на страшний большевицький терор, поробило все можливе, щоб хоч дещо з церковного майна якось зберегти. Є надія, що частина образів, книг і інш. таки збереглися у сховках дооко独чного населення. Собор чистять, відновлюють, так, що незабаром він буде наново висвячений і переданий вірним. Так ще одна цікава памятка старого українського будівельного мистецтва — ампірна будова монастиря, що лежить на південний схід недалеко від відомого з народньої думи про трьох братів міста Азова, залишилася неушкоджена.

Правдоподібно пізніше, коли все будуть порядкувати, на Запоріжжі можна буде віднайти ще й інші рідкі і цінні церковні будови. Тепер їх дуже тяжко розпізнати, бо за большевиків майже з усіх церков влада наказала познимати хрести, понищити церковні бані, а самі церкви поперероблювати на склади, театри, кіна тощо. На жаль, уже підчас війни багато церковних будинків, між ними і багато дуже цінних памяток, розбито стрільнами або знищено від пожежі.

Д. К.

Вичерпався совітський воєнний потенціял

ЦАРГОРОД. — Турецький генерал Садис займається в щоденнику „Тасвірі Ефкіяр" великими втратами, що їх зазнали Совіти у людях, території та матеріялах. Названий генерал стверджує, що втрачені совітські території вдвоє такі великі як Франція та займають більше як одну третину всього совітського населення. Також більшість совітських промислових осередків опинилася вже у німецьких руках. Таким робом совітський воєнний потенціял майже вичерпаний.

ЮРІЙ КОСАЧ. 11)

Рубікон Хмельницького

— Вашмость не кажеш, — додав Вишняк-Якубович, — що це щеня сам-сім цілу еспанську хоругву розгромило під Гравеліном і дюкові Конде під ноги два прапори кинуло...

Усевич — той самий поручник, що зустрічав гостей на ґанку з Гондіусом сидів поруч Боплана, недалеко од самого капітана. Був рябий і гостролиций, схожий із виду на молодого яструба, але з очей світилась йому непереможна, кипуча снага. Ахіллес, слухаючи Барабаша, подумав собі, що капітан усе ж таки вміє добирати собі друзів і помічників. І глянув скоса на самого капітана, посадовленого біля посадника й королівського резидента.

Обличчя Теодота Хмельницького раз поринало в темінь, раз виступало з теміні, спалахуючи від кармазину заграв, коли червоні кігті костриць у подвірю нагальніше дряпали вікна суворої лицарської салі. Мужва бенкетувала, але капітан камянів у незбагненій задумі. Наче схуд з того часу, якраз рік тому, коли Ахіллес його бачив у варшавському замку, в розмові з королем. Гострішим стало хмуре, в скелі рите й вихром обвіяне обличчя, обрамлене густою, чорною бородою. Важким чолом, мов по осінньому небі перебігали часті неспокійні хмарки. Карі, недовірливі очі, що рідко, здається, бували рахманними, під стріхою густих брів, впирались у бесідників, хотіли проглядіти їх наскрізь. А іноді займались жаром, наче вовчі, жевріли тихою таємною радістю, щоб за мить потахнути в бездонній, жалібній безнадії.

Може докучало йому скучне товариство резидента Гембіцького та посадника, бо слухав їх нетерпляче, хоч, запитаний, увічливо й докладно розповідав про особливості траншейної війни на дюнах, про дюка Конде й про подорож морем. Може хотів радніше бути з тими, що їм мав би щось сердешніше ніж куртуазійні речення сказати. На мить (завважив Ахіллес) спогіднів, глянувши на Генцеля Мокрського й обмінявся з ним коротким, лагідним усміхом. Згадав Ярослав, безжурні хлопячі роки в сірих мурах колеґії й свого доброго вчителя реторики та поетики, тоді ще молодого ченця, що не вмів бути суворим до пустотливих жаків. І Левассер де Боплан утішав його своєю приявністю, адже ж знались ще з Низу й цьому французові другою батьківщиною стали його, Теодотові степи й Дніпрові плавні. Ділив разом із інженером ті криваві й трудні роки на Подніпровю, пережив із ним капітуляцію Томиленка й Гуні, Павлюка й Остряниці. І обидва служили найхимернішому в цілій Европі володареві, Володиславові IV, що їх обох милував як найближчих друзів.

„Чи говорив він таки з Мазареном?..." — подумав Ахіллес; адже ж лише для цього вивів козацький корпус, намовлений Пієром Шевальє, що стільки літ снував плани про заснування „вовчої ліґи" Франції, Швеції, німецьких князівств і Септентріонів.

Але нічого не міг вичитати Ахіллес з цього камяного лиця.

— Vivat Ladislaus Rex!

Кричали в салі.

— Vivat Christina Regina Suedorum!

Відзивались шведські райтари.

— Vivat Fridericus Wilhelmus Princeps!

Гукали бранденбурці.

— Vivat Gedanum semper librum!

— Vivat exercitus Saporoviensis!

Капітан Хмельницький підвівся; лице його знову потемніло. Підняв разом з усіма кубок. „Він іде прямим шляхом і знає тої, хто не знає, думав Ахіллес, такими людьми кермує доля сама, виносить їх на гребіні хвилі, проте хто може знати: може це все даремні надії й він такий як і всі..."

Шаблі полоснули білим сяйвом древні мури колишньої орденської трапезні. Хмеліючі вояки ревіли, їхні обличчя набрякали й очі мерехтіли від випитого вина й од заграв. Шаблі співно дзвеніли зняті вгору, щоб недосліпавши, мов поранені птахи, вмерти в піхвах. Дехто, враз із капітаном, докучили собі цей синій чад. Мали його козаки доволі, на пожарищах здобутого Дюнкірхен, у захопленому й пограбованому обозі еспанських лицарів, у Парижі, у Венсенському замку. Пито скрізь, пито понад міру, так якби прагнули втопити у вині невимовну тугу, фатум непевного життя.

І в цьому сяйві шабель, що на мить виривались мов стая вольних птахів, Хмельницький спостеріг когось, що вперто дивився на нього вже давно. Це було химородне почварне обличчя шотляндського офіцера з реґіменту Чорного Лева. Обличчя знівечене війною, примхою долі, що не дала смерті забрати із собою людини, а залишила її жити калікою. Воїна рубонула важка шабля, розкроїла чоло, перерубала ніс та уста, пэки не ховзнулась на підборідді. Рана загоїлась, шрам побілів, але ніс був перебитий, так, що видавалось, це обличчя, відтінене сірою, виполовілою в сонці бородою, застиглим у несамовитому ґримасі. Але очі, мудрі, живі очі, були скравками блискавиць, їм важко було опертись. Довгу хвилину гляділи воїни на себе, почерез гомін, чад і хміль. Один був із одного кінця світу, із суворих скель шкотського Ґремпіяну, другий із степових ярів України. Обидва кондотієри, обидва грачі з долею. І передчуття, дивне передчуття змусило обох здригнутись і капітана Хмельницького і ритмайстра Кіттуса Скоттуса.

(Далі 6.)

По дорозі на Волинь

(Від нашого кореспондента).

Як я вже згадував у попередній кореспонденції, дорогу на Київ я й мої супутники вирішили робити через Львів. Авто вже було готове до від'їзду, коли несподівано, в звязку з непередбаченими обставинами, довелося змінити маршруту: їдемо на Львів, вертаємося назад до Люблина й уже звідси їдемо через Волинь на Київ.

Тепло, погідно. Авто весело біжить по чудовій клінкарній автостраді до Замостя. Направо й наліво бічними стежками обабіч дороги йдуть випущені з таборів полонені-українці. Ті, яких наздоганяємо, вертаються додому до Галичини.

А товпи полонених ідуть і ідуть. У большевицьких шинелях, деякі тільки в куртках, дехто загорнений у кінську попону. На головах будьоновки, картузи. Деяких підтримують під руки товариші. Навіки тямитимуть люди „советський рай".

Переїздимо Замостя, Томашів. До самого Белзця, що був на недавній советській границі, ніяких слідів війни.

Військова погранична застава. Нам дають знак затриматися, стаємо. Границя Галичини й старого Г. Г.

Перевіряють документи, повертають назад і усміхаючись заявляють, що сьогодні — останній день утримання границі: від завтра, 1-го листопада, переїзд із старого Г. Г. до Галичини буде вільний.

Їдемо далі й зараз за рогачкою бачимо рештки большевицьких фортифікацій: розбиті заборола, сторожеві вежі, дроти, окопи. А навколо — перевернені догори ногами повзи, авта, розбиті гармати, порозривані на стовпах телеграфічні дроти. Лінія бункрів простяглася далі в один і другий бік колишньої границі. Тут був перший бій, тут совети вперше відчули незломну силу німецької зброї.

Там і тут хрести на воєнних могилах.

Розбиті советські повзи стоять зіпхнені до ровів. Визирають із них гармати, але вони вже нікому не страшні. Цими повзами-трупами вкрита дорога до самого Львова. На деяких присідають відпочити полонені. Останнє прощання із зброєю, що вивело людей із обстанови спокійного життя і праці та кинуло у вир страшної боротьби проти їх волі й переконань.

Рава Руська, Жовква й ось уже видніється Львів. Переїздимо попри спалені рафінерії Бачевського й їдемо львівськими вулицями до середмістя. Дивне враження! Два роки, що відділюють нас від останнього побуту в цьому місті, не дають відчування якоїсь чужости чи новизни. Так, немов би вчора ввечері ми заснули тут у своєму помешканні, а сьогодні появилися на вулицях, по яких трохи погуляли вночі якісь збиточники: поздіймали вивіски, трохи запечистили місто, де-не-де спалили кілька домів. Тільки. І з елегантної, вистрійної красуні зідрали модерне убрання, а накинули на її плечі старі лашки. Одягти цю красуню в колишнє елегантне убрання — і Львів знову запишається вродою, якої не мають ні сонний Краків, ні легкодушно-жвава Варшава.

Проте, коли ми побували де в кого з людей, що пережили большевицькі дні у Львові, відчули, що під зовнішнім покровом міста таяться свіжі, незагоєні ще рани в його серці. Люди не хочуть уже розповідати про свої переживання. Тільки стомлено й безнадійно махають рукою.

Попоремінялися у Львові до непізнання місця колишніх українських установ і становища людей. Над тими будинками, де ви звикли бачити „Просвіту", чи якусь іншу нашу установу, натрапляєте на незнайомі чужі вивіски, а кожну людину треба питати, де тепер вона працює й на якому саме становищі.

Доріжня, про яку ми чули, поволі зникає у Львові. Відкриття границі між Галичиною й Г. Г. в скорому часі зітре всі економічні різниці.

Увечері ми в театрі. Пєса із старого репертуару. Але як незвично бачити її в прегарній обстанові, з чудовими декораціями, на велик... ні! Дуже багато зробили до піднесення ... театру до висоти европейськости керманич...го: артистичний — Блавацький і технічний — Петренко. Місця на салі переповнені українс... публикою. Бачили ми між нею німців і сло... Відколи львівський театр — театром, він не... чив такого пересичення його українським ду... як тепер.

Нового театру ім. Л. Українки ізза браку ... нам не довелося, на жаль, бачити. Кажуть, ... перебудований технічно — досконало.

По двох днях перебування у Львові, ві... ши наших приятелів, ми повертаємося на Люблин.

Прегарна погода. Сонце ласкаво гріє й ... шимося, що полонені, яких здибаємо скрізь, несуть до хат весну.

Яке ж було наше здивування, коли ми ... ли, підїзджаючи до Рави, авта, засипані с... Що там, зима десь?

Щодалі ставало холодніше, а синя хма... півночі виразно свідчила, що на Люблинщи... зима. І справді, за Томашевом ми побачили ... лілі поля, а від Замостя до Люблина їхали ... вкритими снігом дорогами. Тут правдива ... Яка різниця кліматів!

Завтра їдемо через Волинь на Київ.

Панічні настрої в Москві

СТОКГОЛЬМ. — У звіті щоденника „Афтонбладет" з Анкари — про враження невтральних глядачів у Москві — пишуть, що положення в Москві ціхують панікарські настрої. Надто нагло і брутально мешканці Москви пізнали всю страшну правду про положення Москви після того, як довгий час це тримали перед ними в тайні. *Полишення міста совітською владою і вищим урядництвом кинуло мешканців міста в розпуку,* котра в кождій хвилі може привести до вибуху. Особливо драконські кари погрожують тим, що без дозволу пр... бували б покинути Москву. Діючі за... дження, введені з метою поборювати ... лику недостачу харчевих засобів — пр... шли не впору. Адміністративний апара... перестав існувати у своїй найважніщій ... стині. Виплата платень урядникам, пра... кикам і робітникам неправильна, а т... *цілком припинена. Тому, що поліція — ... яснює дальше звідомлення — не є до... точно чисельна, вдержання порядку пе... няло військо. Одначе військо не зважу...ся надто гостро виступати проти ...* розпуки та зневіри.

Страшний розклад

ЛІЗАБОН. — Кілька мільйонів людей, так подають американські кореспонденти, є на непрохідних шляхах з Петербурга, Москви і Ростова в напрямі до Волги і на Урал. Мільйони людей ідуть також через недостачу всяких комунікаційних засобів, пішки. Багато з них впало жертвою голоду, холоду і пошестей, а також немало впало жертвою вовків. Утеча відбувається переважно лісами, багнами і полями, оскільки про такі можна говорити, бо шляхи зарезервовані для сов. військ, що опин...ся в страшному розкладі. У багатьох ... цях близько евакуаційних шляхів меш...ці зі страху перед арміями збігців поки...ли свої села і сховали все своє рухоме ... но в безпечних місцях у лісах. Півн... американські кореспонденти оціню... кількість людей, що є в дорозі на шля... і що є виставлені на страшну нужду, — 6—8 мільйонів.

—o—

Ніхто не може дістатися до Самари

ШАНГАЙ. — Управа міста Самари, теперішнього осідку совітського уряду, заборонила на доручення совітського уряду всякий дальший приїзд до Самари. Тільки особи, що мають в Самарі постійне мі... осідку і такі, що мають урядовий до... перебування, можуть приходити до мі...

—o—

Успішні дії італійських військ

БЕРЛІН. — Італійські війська зломали у великих боях останніх днів спротив сильніших совітських одиниць на південному відтинку східнього фронту. Дня 3. 11. знову зустрінулися італійські війська з ворогом у просторі на північ від міста Сталіна. Швидкі відділи проломили після артилерійської підготови становища большевиків, знищили їх і перемогли гнізда опору. В тих боях особливо відзначилися відділи берсальєрів, що перші вдерлися до більшої місцевости і вивісили там італійський прапор. Артилерія обстрілюва... большевиків, що відступали, а італійс... кавалерія переслідувала совітів так до... аж очистили від ворога той промисло... простір. В цьому самому напрямі увій... італійська піхота в Донецький басейн, ... ремогла совітський опір в кількох мі...востях і здобула одно більше місто. С...ти ставили сильний опір. Рамя об рам... німецькими відділами розбито больше...ків. Італійські летунські сили брали та... з добрим успіхом участь в боях на з...

„Ці люди є першими, що зрозуміли своє завдання"

ВІШІ. — На цвинтарі Марс-ель-Кебір відбулися з нагоди Всіх Святих поминки французьких моряків, що згинули підчас британського нападу на здемобілізовану французьку фльоту 8 серпня 1940 р. Командант військ, стаціонованих в Альжирі, адмірал Зансуль виголосив поминальну промову, в якій м. і. сказав таке: „Ці мужі були першими, що зрозуміли своє завдання, які віддали своє життя за честь французького прапору і недоторкальність ... перії. Їх смерть була би безцільна, коли ... решта французів не збагнула, що вони ... сять станути за Маршалом, щоби йому ... могти в завершенні його діла, довести ... будову Франції до успішного кінця. ... приклад вірности треба в першій лінії ... ти молодим французам, що є нашою ... дією".

—o—

Заборонена всяка зустріч з воєнними полоненими

КРАКІВ. — Розпорядком Ген. Губернатора з 23. жовтня 1941 р. заборонено в Ген. Губернаторстві всяку зустріч з воєнними полоненими. Тільки якщо цього вимагає чийсь службовий обовязок, або обовязок звання, або відношення при праці, зустріч з воєнними полоненими дозволена. Але і в тому випадку треба зустріч обмежити до найконечніших меж.

Хто довідається про втечу якогось во... полоненого, має про те негайно повідомити найближчу військову або поліційну службову станицю.

Хто помагає воєнним полоненим втікати, або помагає втікати в той спосіб, що воєнному полоненому захисти, або одяж, або харчі, або всякі інформації, буде караний вязницею, а в тяжких випадках тюрмою.

На громади, в яких ствердять нарушення цього розпорядку, губернатор области може наложити на всіх, або на поодиноких мешканців громади грошеву кару до *необмеженої висоти.*

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

топад

Пятниця — Маркіяна
Субота — Вмч. Димитрія

РЕДАКЦІЯ просить присилати матеріяли полонених українців червоної армії (описи ичей, розмови, поміченя їхньої вдачі, ду поглядів, наставлення до суспільних справ

ДИРЕКЦІЯ української гімназії в Ярославі о відома, що письменний іспит зрілости в реченці відбудеться в понеділок 10. ли. ц. р., а усний 11. листопада. Початок . год. 8-ій рано. 2х

РАВА УКРАЇНСЬКОЇ СВІТЛИЦІ в Кракові яє, що на сходинах у суботу, дня 8. ли- ., реферуватиме в год. 19-ій д-р Мирон Ко- ль. Адреса домівки: Краків, Зелена ч. 26, — Просимо явитися точно! 2х

ДЛЯ РОДИН ПОЛОНЕНИХ УКРАЇНЦІВ ІЗ НОЇ АРМІЇ. Редакція „Нової Доби", газети лонених українців із червоної армії, відкри- газеті рубрику „Розшукують". Рідні тих у- в, які були в червоній армії й які не мають вісток, можуть присилати відповідні ого- ня до Редакції „Нової Доби" на адресу: ische Gefangenen-Zeitung „Nowa Doba". NW 7, Prinz-Friedrich-Karl-Strasse 1. — ську пресу прохаємо цю вістку передруку-

„ІЛЮСТРОВАНІ ВІСТІ" ч. 11 за листопад явилися і приносять м. і.: Фрагмент повісти тровича про листопадові дні в українській і за польської окупації, новелю Н. Савчен- адник" про боротьбу українських партизан ною, статтю Ів. Раковського про Парацель- гатий відділ хроніки й оглядів нових ви- З малюнків звертає увагу нова серія рисун- Перфецького з циклю „Україна в огні". На й сторінці — ілюстрована сатирична пісня уденного.

ЗИВАЄМО п. Воробія Евстахія, щоб негай- лосився в УЦК, Відділ Праці, і відобрав перепустку, тому що важність її незадовго ться. — Відділ Праці УЦК.

ШІСТЬ СМЕРТНИХ ЖЕРТВ ПОЖЕЖІ ГО- . За вісткою лондонського „Таймса" остан- тниці згорів зовсім готель британського чого товариства в м. Ебердін. Серед по- гинуло 6 осіб.

...тємнення помешкань на те- Ген. Губернаторства обовязує год. 17.10 до год. 7.35.

Вага і значіння лещетарського спорту та підготова до нього

Лещетарство займає передове місце серед усіх спортів, зимових зокрема, з приводу свого нічим незаступного корисного впливу на організм та своїх практичних користей. Може його управляти кожний, без огляду на вік і пол. А хто раз уже засмакує і зачне робити перші поступи, цей мусить його полюбити та вважати дошки (лещета) своїм найкращим другом. Бо тільки вони можуть завести в чарівні білі, залиті сонцем країни та дати безліч переживань. Залежно від теренових перешкод та несподіванок, виробляє лещетар свою підприємчивість та відвагу. Боротьба з природою дає розкішне почуття сили й міці, коли виходимо з неї переможно.

Користі для організму із лещетарського спорту це: прорух і зміцнення усіх ґруп мязів, прегарна праця серця й легенів у чистому воздусі та соняшна купіль.

Але теж і практичне пристосування лещетарства величезне. Має воно бути не тільки джерелом приємности та засобом до зміцнення здоровя і сили та відпорности організму, але й використане в щоденному примінені як комунікаційний засіб.

Молодь гірських, підгірських та низинних околиць при ходженні до школи може послугуватися лещетами. Селяни можуть вдержувати лещетами звязок із містом та сусідніми селами, селянки на торг, робітники до праці. Це є властиве пристосування лещетарського спорту, подібно як це діється в інших культурних народів, як впр. фінляндців, де нема, здається, ні одної дитини, ні одної жінки чи мужчини, які не використовували б цього засобу комунікації на величезних засипаних снігами просторах. Важко добитись до міста, чи з міста до села саньми, кіньми, автом чи навіть пішком, коли нема доброї дороги і відповідної погоди. Кілько то треба тоді намучитися самому, чи коней, пробиваючися завіяними й засипаними снігом дорогами? Навіть пішком дібратися зі села до міста, вимагає великих зусиль та втрати дорогого часу.

Отже ми повинні памятати про це і дивитися на лещетарство як на спорт, щоб його практично використати в щоденному житті. Зокрема великі користі дає лещетарство у військовій ділянці Хто читав звідомлення з фінсько-большевицької війни в 1939-40 рр., міг легко оцінити важливість цієї ділянки спорту.

Тому й нам треба повести належну акцію в напрямі поширення лещетарського спорту, в першій мірі серед загалу нашої шкільної та позашкільної молоді та серед старших. Осінній сезон треба використати на т. зв. суху лещетарську заправу. Це руханка для розтягнення та зміцнення усіх мязів і суставів, зокрема тих, які постійно працюють при їзді на лещетах, марші, біги та прогульки для заправи серця й легенів.

Хто управляв через літо легкоатлетику, плавання, веслування чи туристику, хто грав у відбиванку, кошівку чи які інші групові гри — а восені відбув біги навпростець — цей доходить до сухої лещетарської заправи як до дальшого звена в ланцюгу й опісля, закладаючи перший раз дошки, почувається на них так, якби їх недавно скинув.

Адам Антонович.

Англійці конфіскують португальські кораблі

ЛІЗАБОН. — Один британський воєнний корабель забрав з собою португальський корабель „Ніна" на водах Португалії, хоча він не мав на чердаку ніяких заборонених товарів. Англійці затягли цей корабель до Гібральтару, де вони його — як повідомляють часописи — дальше затримують у воєнній пристані, хоча португальці зголосили застереження проти того британського насильства.

Розміри большевицьких втрат

БЕРЛІН. — Мірилом для тяжких большевицьких втрат є спостереження з останніх днів в боєвому просторі одної німецької дивізії піхоти. Після закінчення успішних боїв начислила ця німецька дивізія на побоєвищі майже 4.000 убитих совітських вояків. Кромі цього ця дивізія взяла в полон 1.500 вояків.

Теодозія

...з 2. листопада німецькі війська зайняли ...рше місто на Кримі, Теодозію, що налічує десять тисяч мешканців. Теодозія, яку за ...их часів називали також Теодозією — є ...ще положеною місцевістю на кримському ...рові, що має вузлову стацію, в якій збігаються шляхи зі Симферополя і Перекопу. З Теодозії веде тільки один залізничий шлях до віддаленого 100 км. міста Керч. Кримський півостров від заходу на схід понад 300 км. а від Пе... до Севастополя — 180 км. Історія м. Теодозії подібна до якоїсь неправдоподібної казки. ...ложення міста мілетськими поселенцями ...в сумерках старовини. Щойно від 131 р. ...ті, після знищення міста, воно під новою Каффа переходить із рук до рук нових володарів. Від часу, коли генуенці заснували там свою факторію під назвою Каффа — розпочинається скорий розвиток міста, так що там заснували навіть католицьке і вірменське єпископство. Якийсь час місто опиралося щораз то нагальнішим атакам півмісяця, але при кінці 15 століття турки вдерлися до міста і знищили його до тла. Татарська Каффа змінилася по трьох століттях на Теодозію і царі по здобутті Криму назначили тамже вже тільки начальника округи.

В квітні 1918 р. перший раз зявилися німецькі війська на південному узбіччі гірського ланцюга Яйли. Тепер зайняття цієї позиції є дальшим черговим етапом у безперервному поході на південному фронті.

——o——

БРИТІЙСЬКИЙ ВАНТАЖНИЙ КОРАБЕЛЬ ОСІВ НА МІЛИНІ.

БЕРЛІН. — Один озброєний британський вантажний корабель, що вночі серед тяжкої бурі попав у Каналі в небезпеку, осів на побережжі, зайнятому німецькими військами. Корабель побачили в цій бурливій ночі безпосередно перед побережжям. Тому, що залога скоро після цього давала світляні знаки, не обстрілювано корабля. Англійських моряків і вояків, що були для обслуги гармат на чердаку, взято в полон.

НЕДОБИТКИ ЗАТОПЛЕНОГО ТОРГОВЕЛЬНОГО КОРАБЛЯ „САРТОНЕ" ВРЯТОВАНІ.

ЛЯ ЛІНЕА. — Підчас атаки німецьких далеколетних літаків вночі 30. жовтня на британські торговельні кораблі „Сартоне" і „Барон Нюленд" — знищено торговельний пароплав „Сартоне". „Барон Нюленд" потерпів важкі пошкодження.

3. 11. прибуло до Ля Лінеа 22-ох моряків затопленого „Сартоне". Як повідомляють 31. 10., між тими недобитками було багато важко ранених британських моряків, яких привезено до шпиталя в Гуельві.

АГЕНЦІЯ РОЙТЕРА ЗМІНЮЄ ВЛАСНИКА

БАЗЕЛЬ. — „Агенція Ройтера" надалі служитиме тим численним інтересам, яким служить поруч інтересів преси" — так каже одна фраза, яку кинено у звязку з продажжю 50% всіх акцій Ройтера. Ті акції купив союз лондонських видавців. Головними спільниками є „Таймс", „Дейли Мейл" „Менчестер Ґарден" і „Вестмінстер Прес".

...о Українських Допомогових Комітетів і Делегатур

...аємо до відома, що дня 8 листопада ... зачнеться в Криниці табор поуч...

...їнські Допомогові Комітети і Де... подбають, щоб їх УДК були за... у таборі референтами, підрефе... та організаторами опіки над мо... та родиною чи кандидатами на зга...ановища! Зголошення на табор пе... негайно на адресу УЦК (Відділ ...над Молоддю і Родиною). Учасники ...являться в Криниці в дні 7, 11. та ...ться у віллі „Меран", вул. Костель...

...ти подорожі поносять УДК і Деле... кошти удержання в таборі УЦК. Виряд учасників полевий і спортовий (2 пари білля, коц, простирало, куртка, берет, черевики, їдунка, ложка, ниж, вилки, наплечник, спортова сорочина, штанці, особиста виказка, лікарське свідоцтво, дозвіл від Комітету на участь у таборі, нотатка, олівець.

Всі, які не зможуть на час зголосити своєї кандидатури на табор безпосередно до УЦК, зголосяться в Команді Табору в Криниці в означеному речинці з відповідною посвідкою від свого УДК, чи Делегатури. Кожний учасник табору зложить при зголошенні у Команді табору спеціяльну таксу в сумі 30 зол.

Відділ Опіки н. Мол. УЦК.

З українського життя

ПРИМІЩЕННЯ І ХАРЧ ДЛЯ НАЙБІДНІШИХ.

Суспільна опіка УДК в Перемишлі набирає щораз то більшого розмаху. Як знаємо, Перемишль належить до тих міст, що найбільше потерпіли в часі недавніх воєнних дій. Багато людей, між ними й наших, опинилося без даху над головою і серед важких матеріяльних умовин. Багато також, навіть із кругів інтелігенції, опинилося без праці й хліба. Наслідки війни всім дошкулюють. Тому Суспільна Опіка при УДК старається бодай частинно запобігти людській нужді. У першу чергу створено табори для тих, що опинились без даху над головою. Там вони одержують теплу страву та приміщення. Крім цього видає обіди кухня Жіночої Служби України. Мясні обіди коштують 2 зол., а без мяса 1 зол. Незабаром зорганізують т. зв. похідні кухні, що їздитимуть по вулицях та роздаватимуть бідним обіди. Все те робить Суспільна Опіка ще молодого й незасібного Комітету. Перемиське Громадянство повинно його всебічно підтримати морально і матеріяльно.

ПІДГОТОВА СВЯТА КНИЖКИ.

Під сьогоднішню пору Перемишль приготовляється відсвяткувати Свято Книжки і Преси. У програму свята має увійти: тижнева вистава із рефератами та академія в салі „Народнього Дому". Свято відбудеться коло 15. листопада. З тієї нагоди Українська Книгарня при вул. Францішканській 13, яка заступає Українське Видавництво з Кракова в місті та околиці, має перевести, почавши від 15. до 30. листопада, велику знижку цін на белетристичні, наукові та інші видання.

Підготовою свята займається спеціяльна комісія.

ВІДКРИТТЯ КОРДОНУ.

В суботу вночі в год. 24-ій відкрили в Перемишлі границю. Сьогодні Перемишль став уже так, як давніше, одним містом. З того приводу серед мешканців Перемишля по обох сторонах Сяну запанувала велика радість. Рідні й знайомі віталися, зустрічалися вперше по двох роках. Велике зміна. Лише срібнолентний Сян не змінив своєї течії та плине так, як тому два, три й більше років...

РЕМОНТИ — ЯК ПЕРЕД ВЕЛИКОДНЕМ...

Знищене місто Перемишль повертається до нормального життя. Всі уряди є майже в цілості перенесені з Засяння до Перемишля. Магістрат вернувся у свої давні мури. Староство є сьогодні при вул. Конарського у новому прекрасному будинку суду. Суд мають перенести до давнього будинку староства, який сьогодні є знищений і який поволі ремонтують. Уряд податковий вертається до свойого давнього будинку біля латинської катедри. Уряд Праці міститься у новому будинку. УДК сьогодні при вул. Косцюшка 5, у будинку „Народнього Дому", який також сильно знищений і який сьогодні кінчають відремонтовувати. З хвилиною, як відкрили границю, в місті запанував великий рух. Люди вештаються тут і там, між ними видно багато з перевязкою зі звіздою. Тут і там відкривають щораз то нові склепи. Вже можна зїсти в ресторанах, яких тут сьогодні пять. Вже можна дещо купити в склепах. Скрізь видно ремонти спалених камяниць, понищених склепових льокалів і помешкань. Між ними ремонтують також палату В.. Преосвящ. Иосафата Коцгловського та латинську катедру. Перемишль виглядає сьогодні як перед Великоднем.

У Перемишлі діє вже помічна польська поліція разом із німецькою шуцполіцай. Воно тому є так, що адміністраційно Перемишль входить до краківського дистрикту. В повіті діє також українська помічна поліція. Міський Уряд Будівельний видав наказ, щоби всі склепи помалювати на бронзово. До Перемишля вертаються наші купці, між ними й брати Борисн, та займають свої давні місця. Оттак Перемишль вертається до свого нормального життя.

З КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ.

В Перемишлі вже грають два міські кіна. Маємо тут два хори, церковний і хор „Боян", та драматичний гурток, створений нашими братами з-над Дніпра. Від 1. листопада вже діє при вул. Францішканській 13 Українсько-Німецьке Кореспонденційне Бюро. Міський Театр час-до-часу дає вистави. Приїзджають тут переважно театри з Німеччини. Незабаром відкриють завдяки заходам проф. Загайкевича велику українську випозичальню книжок та „Бесіда" відновить свою діяльність.

МІСЦЕ ЗАМЕШКАННЯ ЖИДІВ.

На мурах міста Перемишля по обох боках Сяну появився наказ Генерального Губернатора про те, що жидам забороняється під карою смерти зміняти призначене владою місце замешкання. Після того іде наказ міського й повітового старости, що місцем осідку жидів у Перемишлі є південна частина Перемишля і що жидам під карою смерти забороняється зміняти своє дотеперішнє місце замешкання та переходити ріку Сян.

Р. М-ович.

Ситуаційний звіт зі Стокгольму

СТОКГОЛЬМ. — У звязку з поглядами різних невтральних глядачів, які тут є, а саме, що німецькі перемоги на Кримі можуть захитати цілим англійським кавказьким фронтом, — годі собі тут пояснити мовчанку Москви. Москва повідомила лише, що „йдуть дальше бої на цілому фронті, з особливою натугою на Кримі".

Англійці передають німецькі переможні комунікати, при чому — як іронічно тут завважують — „все ще" вказується на силу совітського спротиву та на Севастопіль. Після денного наказу Сталіна, оголошений у „Правді" поклик знаменний для важкої ситуації Совітів. Він каже, що „для оборони Москви і для краю треба зібрати всі сили та всю волю спротиву".

Велике зацікавлення викликує розмова берлінського заступника „Свенска Дагблядет" з німецьким генералом-поручником фон Ганнекеном, головноуповажненим для залізної і сталевої господарки. Цю розмову шведський часопис подає під наголовком: „Німецький воєнний потенціял вистарчає для війни". Генерал фон Геннекен вказує на те, що годі наздігнати перевагу Німеччини в ділянці летунського зброєння. Особливу увагу звертають міркування генерала про господарську силу Німеччини у цій війні. Поміж сирівцями та готовими літаками, підводними човнами і повзами є довга дорога, яка називається продукцією та додатковими доставами. Навязуючи до міркувань дорадника президента Рузвелта Гаррі Гопкинса, які появились в англійському щоденнику „Дейлі Телеграф", німецький генерал зазначує, що Німеччина вже має таку машинерію воєнного промислу, яку щойно треба створити для допомоги Англії.

Напруження на Тихому океані зростає

ТОКІО. — Ціла японська преса зазначує, що внаслідок ворожих дій Злучених Держав Америки проти Японії зростає напруження на Пацифіку. Засів ворожої Японії політики Злучених Держав Америки сходить. Японську програму створення життєвого простору у східній Азії Америка безнастанно поборює. Ворожі дії Злучених Держав Америки виявляються також у біжучих переговорах між Японією і Злученими Державами Америки, які вони безнастанно проволікають. Загострюється також окружування Японії. До дальших доказів ворожого відношення Злучених Держав Америки до Японії належить поміч Чункінові і висилка „військових і господарських місій".

КУРУЗУ ДОРАДНИКОМ ЯПОНСЬКОГО ПОСЛА У ВАШИНГТОНІ.

ТОКІО. — Як тут подають іменовано Сабуро Курузу, передше японського посла в Берліні, дорадником японського посла у Вашингтоні, адмірала Номури. Курузу відлетить в короткому часі з Гонкону до Злучених Держав Америки.

ІСТОРИЧНІ ЗАВДАННЯ ФІНЛЯНДІЇ.

ГЕЛЬСІНКИ. — Фінський президент держави, Риті, вказав в одній розмові, на яку він дозволив кореспондентові „Норт Емірікен Нюспейпер Еліенс", на те, що фіни воюють під власним проводом на фронті, довжини 460 миль. Верховну команду над всіми операціями має генерал-фельдмаршал Манергайм. Фінляндія заінтересована історичним і політичним ладом свойого краю. Інтереси оборони та безпеки рішають про фінський похід. Зогляду на відносини до Злучених Держав заявив президент держави, що Злучені Держави мусять бути цього свідомі, що совіти напали на Фінляндію кількакратно і що Фінляндія старається боронитися так, як це тільки для неї можливе.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел. –
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau Reichsstrasse 34. Fernspr. 280-30. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei". Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.